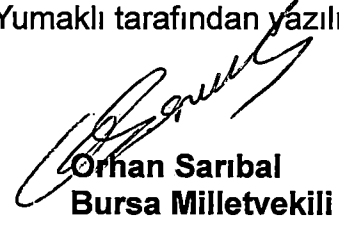

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **11.02.2025**

Orhan Sarıbal
Bursa Milletvekili

Gaziantep'te geçmiş yıllarda hükümet tarafından verilen teşviklerle Gemlik Zeytini fidanlarının ekimi desteklenmiş, ancak bölgenin ekolojik yapısına uygun olmayan bu türün yeterli verim vermediği, kuruma oranlarının yüksek olduğu ve çiftçilerin büyük mağduriyet yaşadığı görülmüştür. Zeytin ve Zeytinyağı Rekoltesi Ulusal Resmi Tespit Heyetlerince Güneydoğu genelinde toplam 8 il ve bağlı ilçelerinde, zeytin ağacı gelişimi ve verimlilik için ekstrem iklim koşullarının yaşandığı, özellikle çiçeklenme döneminde düşük gece sıcaklıkları ve don olaylarının gerçekleştiği, Temmuz-Ağustos aylarında ise aşırı yüksek sıcaklıkların bitki gelişimini olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Düşük ve zayıf sürgün verimi, küçük kalibreli ve buruşuk meyve oluşumu, sürgün kuruması ve hatta bitki kayıplarının olduğu sahalara lokal olarak rastlanılmıştır. Sulama yapılamayan zeytinliklerde kararma ve buruşmalar görülmüştür. Hastalık ve zararlılar açısından Zeytin sineği, Zeytin halkalı leke, Ağaç sarı kurdu, Antraknoz ve Vertisilyum solgunluğu hastalığına bağlı zararlanmalara yer yer rastlanılmıştır.

Bölgede bu yıl geçen yıla göre daha yüksek ürün beklentisi olduğu, çiçeklenme döneminde gece düşük sıcaklıklar lokalinde meyve tutumunu olumsuz etkilemiştir. Oğuzeli ve Nizip ilçelerinde yer alan bazı Gemlik plantasyonlarında ise Ağaç Sarı Kurdu (*Zeuzera pyrina*) zararının olduğu iletilmiştir. Gaziantep iline ait 2023-2024 sezonunda toplam 9.224.929 adet meyve veren, 1.190.981 adet meyve vermeyen ağaç mevcuttur. Ağaç başına ortalama 3,1 kg. zeytin verimi ile 28.500 ton zeytin tanesi alınacağı, bunun 1.500 tonunun sofralık, 27.000 tonunun yağlık ayrılacağı, bundan da ortalama 1/4,5 randıman ile 6.000 ton zeytinyağı elde edileceği tahmin edilmiştir.

Oysa bu bölgenin doğal ve yerel zeytin türleri olan Nizip ve Kroisos çeşitleri yağ oranı ve kalite bakımından daha uygun olduğu halde, yanlış destekleme politikaları nedeniyle bölgeye uyumlu olmayan sofralık türlerin ekilmesi teşvik edilmiştir. Gemlik tipi sofralık zeytinlerden 5-7 kilogramda 1 kilogram yağ elde edilirken, Nizip ve Kroisos tipi 3-4 kilogram zeytinden 1 kg yağ elde edilebilmektedir.

Bu çerçevede;

1. 2000'li yıllarda dönüm başına verilen 250 TL destekle ülke genelinde ekilen zeytin fidanları ile ilgili yapılan etki analizleri nelerdir? Gemlik Zeytini'nin Gaziantep gibi uygun olmayan bölgelere dikilmesinin tarımsal sonuçları değerlendirilmiş midir?

2. Gaziantep ve çevresinde ekilen Gemlik Zeytini ağaçlarının verimliliği, hastalık ve kuruma oranlarına dair bakanlığınızın herhangi bir saha araştırması veya raporu var mıdır?
3. Bölgenin iklim ve toprak yapısına uygun olmayan sofralık zeytin türleri yerine, asit oranı düşük ve yüksek yağ içeriğine sahip Nizip ve Kroisos zeytin türlerinin ekiminin teşvik edilmesi için bir çalışma yapılması planlanmakta mıdır?
4. Yanlış zeytin türü seçimi nedeniyle mağduriyet yaşayan üreticilere yönelik herhangi bir telafi edici destekleme programı uygulanacak mıdır?
5. Bölgedeki aşırı sıcaklık ve hastalıklarla mücadele etmek için Bakanlığınızın aldığı önlemler nelerdir?
6. Bölgede zeytin ve zeytinyağı üretiminin artırılması amacıyla teşvik ve destek planlanmakta mıdır?
7. Sulama yapılamayan zeytinliklerde verimi artırmak ve kuruma oranlarını düşürmek için Bakanlığınızın yürüttüğü bir proje veya destekleme programı var mıdır?